

Langs Åsvei'n «fær i ti'n» Roar Aarnes

Rønningen, Gnr. 152 br. 2

Tar man av til venstre oppe på "Nordbakkinj" og fortsetter opp "Ludduhaujinj" kommer man til Rønningen. Frem til begynnelsen av 60-tallet var dette også gårdsvegen til Kvestan, - Alfred Sørmo på Sortesli, (Søre Kvestan) og Johan Stendal på Sortesmo (Nordre Kvestan). Veien til Kvestan gikk gjennom gårdstunet på Rønningen og fortsatte forbi Jensplassen og Gaulikplassen og gjennom Sør trøa. Dette var en lang og kronglete gårdsvei. Det gikk vel greit så lenge fremkomstmiddelet var hest, men etter at bilen tok over var det nesten umulig å komme frem på vinterstid. Magne Sørmo som var lastebilsjåfør pleide å parkere tømmerbilen så langt oppi Ludduhaugsbakken han kom, og så gikk han heim derfra på vinters tid.

På Rønningen bodde Ole Johan og Ågot. Ole Johan var født på Sortesmo (Nordre Kvestan) men oppvokst på Rønningen og var eldstemann i en ungeflokk på 7. Ågot kom fra Strinda og de giftet seg i 1943 og hadde ingen barn. De hadde 3 kyr, hest, noen høner og et par griser, og ved siden av gårdsdrifta var han en ettertraktet grøftegraver. Var det snakk om å drenere et nyland eller en åkerteig, var det alltid å forsøke å få tak i Ole Johan. Det hele foregikk med håndmakt, - med spade og hakke, og Ole Johan var en mester til å nivellere på øyemål, og gravde grøfta slik at den fikk en jevn helling i riktig retning.

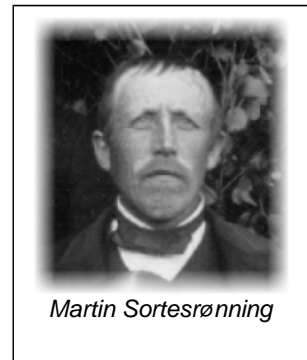
I ungdommen, før han ble gift og overtok gården, arbeidet Ole Johan i flere år på teglsteinsfabrikken på Reppa. Han var også medlem i Lånke Musikkforening i mange år, - han spilte kornett.

Ole Johan var også en habil skomaker. Han hadde fotdrevet symaskin og ellers et rikhuldig utvalg av skomakerverktøy. Verktøyet hadde han overtatt etter sin far. Selv har jeg fått halvsåla og plugget beksømskoene mine av Ole Johan, og flere enn én gang var jeg på Rønningen for å få sydd sammen skoleveska eller andre lærvarer.

Rønningen hadde andel i eget trøskelag, og Ole Johan var med på trøsklaget som fast trøsk-sjef. Han satt oppi brettet og mata trøska. Dette gjorde han med nennsom hånd. Ble det mata for hardt, ble belastninga for stor for trøskmotoren, noe som resulterte i at lyset nesten forsvant i hele nabolaget. Men dette kunne Ole Johan. Han hadde en spesialkonstruert kniv som var spendt fast på håndbaken med ei lærreim. Denne brukte han for å skjære over «beinniln» og løse opp kornbandet slik at han kunne mate med jevn belastning.

Når det var tresking på gårder som ikke hadde andel i trøsklaget, skulle kornbonden betale for hvert kornband som ble treska. Det ble tallet opp 50 og 50 band i slengen. Ole Johan som mata trøska var også sjefen for tellinga og han tallet stille til han hadde passert godt over femti, og kanskje bortimot 60 band, - da mente han at det var passende og ropte høyt: "- niåførti – femti". Ole Johan var en sjenerøs kar. De siste årene var han dårlig til beins og hadde mye plager, men humøret var alltid på topp. En skikkelig gledesspreder. Ole Johan døde på Lånke aldersheim i 1987, 93 år gammel.

Foreldrene til Ole Johan var Martin Olsen Sorte og Beret Marta Petersdatter Lillemoaunet. Martin var født og oppvokst på Sortesmo (Nordre Kvestan, senere også kalt Steindal-rommet) i 1868 og han var barnebarnet til Gullik Sorte på Gaulikplassen. Faren Ola Gulliksen døde da Martin var bare 5 år gammel, så mora Beret Marta, giftet på nytt, men hun ble enke igjen etter bare noen år. Da var Martin 15 år, og han overtok ansvaret for mora og plassen. Martin hadde en eldre bror Nils, men han døde i 1883, samme år som stefaren. Sortesmo var på den tiden en husmannsplass under Nigarda Sorte, og i 1892 ble Martin husmann med jord. Da fikk han skilt ut og kjøpt en del av Madsplassen og den nye eiendommen fikk navnet Rødeng. Martin og mora ble imidlertid fortsatt boende på Sortesmo. Martin arbeidet ellers i skiferbruddet ved siden av, og han hadde et godt handlag med skiferstein. Han arbeidet også som taktekker og han har lagt mangt et skifertak i Sortasgrenda. Det var også han som la taket på Sortasskola når den ble bygd i 1917. Ved siden av drev han også som skomaker, så sønnen Ole Johan hadde en god lærermester i sin far.

Martin Sortesrønning

Den 7. juni i 1895 ble "steinbryder Martin O. Sorte og pige Berit Marta Pettersdatter Eidum" gift i Lånke kirke. Forlovere var Petter P. Eidum (Øver-Eidum) og Paul A. Berg (far til Ole Andreas Berg). Paul Berg var gift med tanta til brura.

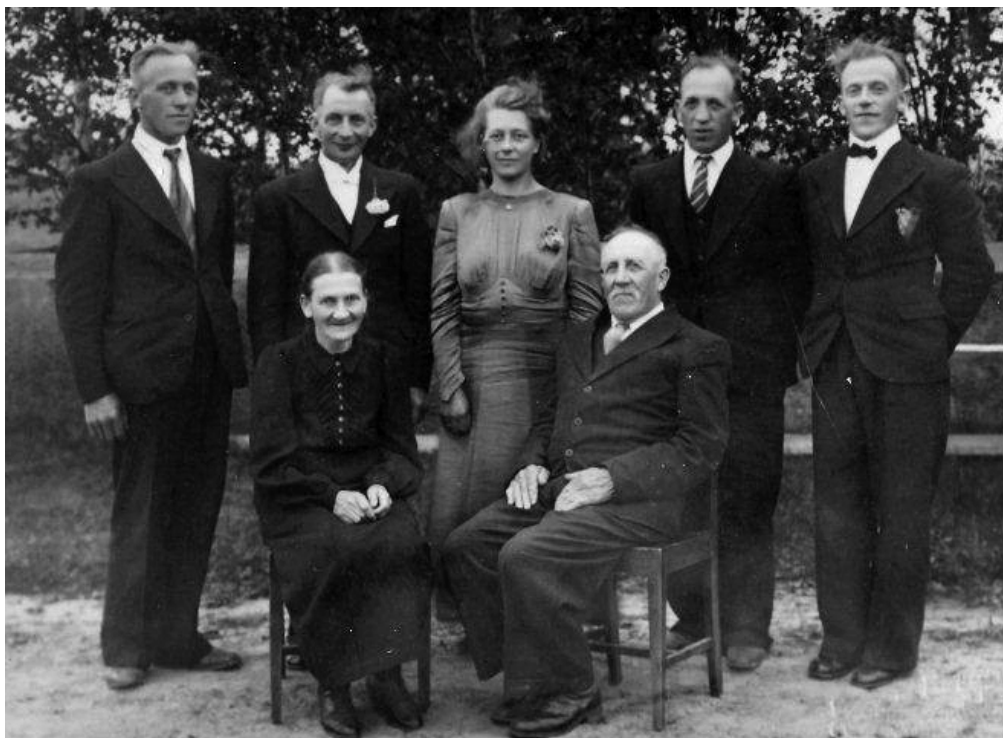
I løpet av de neste 15 årene fikk Martin og Beret Marta 6 barn, så det ble etter hvert trangt i den lille stua på Nordre Kvestan.

Sivert Stræte som hadde hatt Rønningan et par års tid fra 1911, la gården ut for salg i 1913. Da Sivert Stræte giftet seg med Magda Pauline Reite i 1911, bosatte de seg på Rønningan. Det er fortalt at Sivert påsto at det spøkte i husa på Rønningan. Han mente at Johan Olsen Florløften, - snekkeren og tømmermannen som tidligere hadde bodd på Rønningan og som tok sitt eget liv i 1844, gikk igjen i husa. På grunn av dette spøkeriet ville ikke Sivert bo på Rønningan lenger og la derfor gården ut på salg. Martin Sorte overtok da Rønningan ved å innløse pantelånet på gården på kr. 1000, samsamtidig som han også overtok kårforpliktelsene ovenfor Ole Peder Sortesrydningen og kona Marit Eriksdatter, - de tidligere eierne som hadde solgt til Sivert Stræte og som nå bodde på "kåret" og fulgte med på handelen. Martin lånte kr. 1100 i Stjørdalens Sparebank og flyttet med kona Beret Marta og 6 barn til Rønningan, og med på lasset var også Martins mor.

Etter at de kom til Rønningan fikk de enda en sønn, - Reidar som ble født på høsten 1914. Da var det relativt folksomt på Rønningan, - gårdfolket med 7 barn og 3 gamle i forpleining.

Barna var:

- Ole Johan 1894 - 1987
- Berthine Mathilde 1897 - 1928
- Palma Ovedie 1900 - 1918
- Nils 1904 - 1977
- Marie 1907 - 2004
- Georg 1910 - 1966
- Reidar 1914 - 1969

*Familien Sortesrønning i 1933.
Forran: Beret Marta og Martin
Bak fra venstre: Georg, Ole Johan, Marie, Nils og Reidar*

Etter hvert skiftet Martin og Beret Marta etternavn fra Sortesmo til Sortesrønning, og barna tok senere etternavnet Rønning. I 1928 tok Martin opp et lån på kr. 3500,- i Hypotekbanken og satte opp nytt uthus på Rønningan. Dette sto ferdig i 1929.

I 1933 gifter eldste sønnen Ole Johan seg med Ågot Mathilde Solem fra Strinda og året etter overtar de gården samt eiendommen Rødeng for kr. 6.000. Inkludert i handelen var ei merr og 2 kyr og diverse gårds- og kjøreredskap til en anslått verdi av kr. 2.500. Kårfolket flytter da til: *”vestre kammers i første etasje og loftet over samme, samt vestre kammersloft over dagligstuen”*.

I en periode under krigen drev Ole Johan og hans yngste bror Reidar og brøt skifer oppe i Røasmarka i nærheten av Røasmyra. Steinen var relativt fin, men problemet var at vatn kom sigende inn i bruddet og de måtte bruke lensepumpe for å kunne arbeide noen lunde tørrskodd. Etter hvert ble utfordringen med vatnet så stort, at de ga opp hele prosjektet.

I 1944 selger Ole Johan eiendommen Rødeng til sin søster Marie og ektemannen Hans Skaget. Når Ole Johan overdrar Rødeng er det påtegnet en attest på skjøtet fra lensmannen i Nedre Stjørdal som bekrefter at Ole Johan Rønning er identisk med Ole Johan Sorte.

Den 4. august i 1953 dør Beret Marta, og kun 20 dager senere dør ektemannen Martin Sortesrønning, - 85 år gammel.

I 1960 selger Ole Johan gården til brorsønnen Martin Rønning og da er det Ågot og Ole Johan som flytter inn i ”kåret” i vestenden av stua.

Skjøte

jeg underkjendte Martin O. Lørte og hustru
 Peret-Martha Lørte skjøter ^{salgs} og overdrar hermed
 til vår søn Ole Johan Lørte vores to ejendomme
 Lørtesrønning gno. 152 kmol. og Røding gno. 152
 kmol og begge beliggende i Lånke herred Nidar ~~Skjoldal~~
 Thinglag, for en omforent pris av kr. 6.000.- - seks
 tusind kroner, som er avgjort på ~~den~~ ^{den} ~~den~~ ^{den} måte,
 at han overtar 2 lån: hypotekbanken, og 10 lån
 i Skjoldalens sparebank, og resten er idag betalt
 kontant til ~~salgs~~.

I handelen medfølger 1 koppel 2 kjoer og forjendendes
 gårds- kjøredskaper til en antatt verdi av kr. 2500.-
 to-tusind og femhundrede kroner.

Desuten forplikter kjøperen sig til og yde mig og min
 hustru frit ophold på gården, samt forvarligt ~~hjelpe~~
 røgt og pleie i sykdoms og alderdoms tilfælde.

Som bebodssirenn forbeholder vi os ret til vestre kammer
 i første etage og loftet over samme, samt vestre
 kammerloft over dagligstuen og nødvendigt ydre.

Denne kargdel er sat i en årlig verdi av kr. 200.-
 to-hundrede kroner og det halve når en av os bortfalder.
 Ejendommene overtales fra dags dato, med de
 rettigheter og forpliktelser som påhviler samme,
 som jeg (vi) har haft dem hvorfra jeg forblir hans
 hjelpelemmand efter loven.

Lånke den 27^e februar 1934

Til vitturighet
 Olat Røan
 Marit Røan

Martin O. Lørte
 Peret Martha Lørte